Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

2. rujna 2021.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Usklađivanje zakonodavstava – Platne usluge na unutarnjem tržištu – Direktiva 2007/64/EZ – Članci 58. i 60. – Korisnik platnih usluga – Obavijest o neodobrenoj platnoj transakciji – Odgovornost pružatelja platnih usluga za te transakcije – Tužba za utvrđivanje odgovornosti koju podnosi jamac korisnika platnih usluga”

U predmetu C-337/20,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Cour de cassation (Kasacijski sud, Francuska), odlukom od 16. srpnja 2020., koju je Sud zaprimio 23. srpnja 2020., u postupku

DM,

LR

protiv

Caisse régionale de Crédit agricole mutuel (CRCAM) – Alpes-Provence,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: M. Vilaras (izvjestitelj), predsjednik vijeća, N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin i K. Jürimäe, suci,

nezavisni odvjetnik: H. Saugmandsgaard Øe,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za francusku vladu, N. Vincent i E. de Moustier, u svojstvu agenata,

– za češku vladu, M. Smolek, J. Vláčil i J. Očková, u svojstvu agenata,

– za talijansku vladu, G. Palmieri, u svojstvu agenta, uz asistenciju F. Meloncellija, *avvocato dello Stato*,

* Jezik postupka: francuski

– za Europsku komisiju, H. Tserepa-Lacombe i T. Scharf, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 8. srpnja 2021.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 58. Direktive 2007/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2002/65/EZ, 2005/60/EZ i 2006/48/EZ te stavljanju izvan snage Direktive 97/5/EZ (SL 2007., L 319, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 10., svezak 2., str. 172.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između osobe DM, upraviteljice društva Groupe centrale automobiles (u daljnjem tekstu: društvo GCA), i osobe LR, u svojstvu solidarnog jamca tog društva, s jedne strane, i caisse régionale de Crédit agricole mutuel d'Alpes-Provence (u daljnjem tekstu: CRCAM), s druge strane, u vezi s njezinom općom ugovornom odgovornošću zbog povrede obveze dužne pažnje.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Uvodna izjava 1. Direktive 2007/64 glasila je:

„Za uspostavljanje unutarnjeg tržišta nužno je ukloniti sve unutarnje granice u [Europskoj uniji] kako bi se omogućilo slobodno kretanje roba, ljudi, usluga i kapitala. Pravilno funkcioniranje jedinstvenoga tržišta platnih usluga stoga je od ključne važnosti. Međutim, nedovoljna usklađenost u tom području trenutačno onemogućava funkcioniranje tog tržišta."

4 U skladu s uvodnom izjavom 4. te direktive:

„Zato je ključno na razini [Unije] uspostaviti moderan i koherentan pravni okvir za platne usluge, neovisno o kompatibilnosti tih usluga sa sustavom, koji proizlazi iz inicijative financijskog sektora za jedinstvenim područjem plaćanja u eurima, koji je neutralan kako bi se osigurala jednaka pravila igre za sve platne sustave i kako bi se zadržao slobodan izbor potrošača te koji bi trebao značiti značajni korak naprijed u smislu troškova za potrošače, sigurnosti i učinkovitosti u odnosu na postojeće nacionalne sustave."

5 Uvodna izjava 31. navedene direktive glasila je kako slijedi:

„Da bi smanjili rizik i posljedice neodobrenih i nepravilno izvršenih platnih transakcija, korisnici bi platnih usluga trebali što je prije moguće obavijestiti pružatelja platnih usluga o mogućem osporavanju vezano uz navodno neodobrene ili nepravilno izvršene platne transakcije pod uvjetom da je pružatelj platnih usluga ispunio svoju obvezu obavješćivanja u skladu s ovom Direktivom. Ako korisnik platnih usluga dostavi tu obavijest u propisanom roku, trebalo bi mu

biti omogućeno ostvarivanje takvih zahtjeva unutar rokova zastare propisanih nacionalnim pravom. Ovom se Direktivom ne bi trebalo utjecati na druga potraživanja između korisnika platnih usluga i pružatelja platnih usluga.”

6 Uvodna izjava 47. iste direktive glasila je kako slijedi:

„Pružatelj bi platnih usluga platitelja trebao preuzeti odgovornost za ispravno izvršenje plaćanja, uključujući posebno puni iznos platne transakcije i vrijeme izvršenja te potpunu odgovornost za svako neizvršenje drugih stranaka u lancu plaćanja sve do računa primatelja plaćanja. Kao rezultat te odgovornosti, pružatelj bi platnih usluga platitelja trebao, ako cijeli iznos nije odobren pružatelju platnih usluga primatelja plaćanja, ispraviti platnu transakciju ili platitelju bez nepotrebnog odlaganja vratiti odgovarajući iznos te transakcije, ne dovodeći u pitanje bilo koja druga potraživanja u skladu s nacionalnim pravom. Predmet ove Direktive su samo ugovorne obveze i odgovornosti između korisnika platnih usluga i njegovog pružatelja platnih usluga. […]”

7 U skladu s člankom 1. stavkom 2. Direktive 2007/64:

„Ovom se Direktivom također utvrđuju pravila povezana s transparentnošću uvjeta i zahtjeva obavješćivanja za platne usluge te odgovarajuća prava i obveze korisnika platnih usluga i pružatelja platnih usluga vezano uz pružanje platnih usluga kao redovitog zanimanja ili poslovne aktivnosti.”

8 Članak 2. te direktive glasio je kako slijedi:

„1. Ova se Direktiva primjenjuje na platne usluge pružene u [Uniji]. Međutim, uz iznimku članka 73., glave III. i IV. primjenjuju se samo ako su pružatelj platnih usluga platitelja i pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja ili pružatelj jedinstvene platne usluge u platnim transakcijama smješteni u [Uniji].

2. Glave III. i IV. primjenjuju se na platne usluge izvršene u eurima ili u valuti države članice izvan europodručja.

3. Države članice mogu odustati od primjene svih ili dijela odredbi ove Direktive na institucije iz članka 2. Direktive 2006/48/EZ [Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. o osnivanju i obavljanju djelatnosti kreditnih institucija (SL 2006., L 177, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 8., str. 58.] osim onih navedenih u prvoj i drugoj alineji tog članka.”

9 Članak 4. navedene direktive određivao je:

„Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

[…]

7. ‚platitelj’ znači fizička ili pravna osoba koja ima račun za plaćanje te odobrava nalog za plaćanje s tog računa, ili, ako nema račun za plaćanje, fizička ili pravna osoba koja daje nalog za plaćanje;

8. ‚primatelj plaćanja’ znači fizička ili pravna osoba koja je predviđeni primatelj novčanih sredstava koja su predmet platne transakcije;

[…]

10. ‚korisnik platnih usluga' znači fizička ili pravna osoba koja koristi platnu uslugu u svojstvu platitelja ili primatelja plaćanja, ili oboje;

[…]"

10 Članak 51. stavak 1. iste direktive predviđao je:

„Kada korisnik platnih usluga nije potrošač, stranke mogu dogovoriti da se članak 52. stavak 1., članak 54. stavak 3., te članci 59., 61., 62., 63., 66. i 75. ne primjenjuju u cijelosti ili djelomično. Stranke također mogu dogovoriti rokove različite od onih navedenih u članku 58."

11 U skladu s člankom 58. Direktive 2007/64:

„Korisnik platnih usluga dobiva ispravak od pružatelja platnih usluga samo ako bez odgađanja obavijesti njegovog pružatelja platnih usluga o saznanju o bilo kakvim neodobrenim ili nepravilno izvršenim platnim transakcijama koje predstavljaju temelj za potraživanje, uključujući i potraživanje u skladu s člankom 75., najkasnije 13 mjeseci nakon datuma terećenja, osim kad mu, prema potrebi, pružatelj platnih usluga nije pružio ili stavio na raspolaganje informacije o toj platnoj transakciji u skladu s glavom III."

12 Članak 59. stavak 1. te direktive određivao je:

„1. Države članice zahtijevaju da, u slučajevima kad korisnik platnih usluga negira da je odobrio izvršenu platnu transakciju ili tvrdi da transakcija nije pravilno izvršena, na njegovom pružatelju platnih usluga je da dokaže da je platna transakcija autentična, točno zabilježena te proknjižena te da na nju nije utjecao tehnički kvar ili neki drugi nedostatak."

13 Članak 60. navedene direktive glasio je kako slijedi:

„1. Ne dovodeći u pitanje članak 58., države članice osiguravaju da u slučaju neodobrene platne transakcije pružatelj platnih usluga platitelja odmah nadoknadi platitelju iznos neodobrene platne transakcije te, prema potrebi, dovede terećeni račun za plaćanje u stanje na kojem bi bio da nije izvršena neodobrena platna transakcija.

2. Dodatna financijska naknada može se odrediti u skladu s pravom koje se primjenjuje na ugovor koji je zaključen između platitelja i njegovog pružatelja platnih usluga."

14 Članak 75. stavak 1. prvi i drugi podstavak iste direktive predviđao je:

„Kad platitelj zadaje nalog za plaćanje, njegov pružatelj platnih usluga odgovoran je, ne dovodeći u pitanje članak 58., članak 74. stavke 2. i 3. i članak 78., platitelju za ispravno izvršenje platne transakcije, osim ako dokaže platitelju i, ako je potrebno, pružatelju platnih usluga primatelja plaćanja da je pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja primio iznos platne transakcije u skladu s člankom 69. stavkom 1., u kojem slučaju je pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja odgovoran primatelju plaćanja za ispravno izvršenje platne transakcije.

Ako je pružatelj platnih usluga platitelja odgovoran sukladno prvom podstavku, on bez odgode nadoknađuje platitelju iznos neizvršene ili pogrešno izvršene platne transakcije te, ako je to primjenjivo, dovodi terećeni račun za plaćanje u stanje u kojem bi bio da nije izvršena neispravna platna transakcija."

15 U skladu s člankom 86. stavkom 1. Direktive 2007/64:

„Ne dovodeći u pitanje članak 30. stavak 2., članak 33., članak 34. stavak 2., članak 45. stavak 6., članak 47. stavak 3., članak 48. stavak 3., članak 51. stavak 2., članak 52. stavak 3., članak 53. stavak 2., članak 61. stavak 3 te članke 72. i 88. u mjeri u kojoj ova Direktiva sadrži usklađene odredbe, države članice ne smiju zadržati ili uvoditi druge odredbe osim onih koje su utvrđene ovom Direktivom."

16 Direktiva 2007/64 zamijenjena je Direktivom (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64 (SL 2015., L 337, str. 35. i ispravak SL 2018., L 102, str. 97.).

17 Članak 71. stavak 1., članak 73. stavak 1., članak 89. stavak 1. i članak 107. stavak 1. Direktive 2015/2366 odgovaraju u bitnome članku 58., članku 60. stavku 1., članku 75. stavku 1. prvom i drugom podstavku i članku 86. stavku 1. Direktive 2007/64.

Francusko pravo

18 Code monétaire et financier (Monetarni i financijski zakonik), u verziji proizašloj iz ordonnance n° 2009 866, du 15 juillet 2009, relative aux conditions régissant la fourniture de services de paiement et portant création des établissements de paiement (Uredba br. 2009-866 od 15. srpnja 2009. o uvjetima pružanja platnih usluga i osnivanju institucija za platni promet) (JORF od 16. srpnja 2009., tekst br. 13) (u daljnjem tekstu: Monetarni i financijski zakonik), određuje u svojem članku L.133-18:

„U slučaju neodobrene platne transakcije o kojoj je korisnik poslao obavijest u uvjetima predviđenima u članku L. 133-24, pružatelj platnih usluga platitelja odmah nadoknađuje platitelju iznos neodobrene transakcije te, prema potrebi, dovodi terećeni račun u stanje na kojem bi bio da nije izvršena neodobrena platna transakcija.

Platitelj i njegov pružatelj platnih usluga mogu ugovorno odlučiti o dodatnoj naknadi."

19 Članak L. 133-24 Monetarnog i financijskog zakonika glasi kako slijedi:

„Korisnik platnih usluga bez odgađanja obavještava svojeg pružatelja platnih usluga o neodobrenim ili nepravilno izvršenim platnim transakcijama najkasnije 13 mjeseci nakon datuma terećenja pod prijetnjom prekluzije, osim kad mu pružatelj platnih usluga nije pružio ili stavio na raspolaganje informacije o toj platnoj transakciji u skladu s poglavljem IV. glavom 1. knjige III.

Osim u slučajevima kada je korisnik fizička osoba koja djeluje u neposlovne svrhe, stranke mogu odlučiti odstupiti od odredbi ovog članka."

20 U skladu s člankom 1147. code civile (Građanski zakonik), u verziji koja se primjenjuje u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: Građanski zakonik):

„Dužniku se, po potrebi, nalaže plaćanje naknade štete i kamata zbog neizvršenja obveze ili zbog kašnjenja u izvršenju, kad god ne dokaže da neizvršavanje proizlazi iz vanjskog razloga koji mu se ne može pripisati, pri čemu ne bi smjelo biti zle vjere."

21 Članak 2313. Građanskog zakonika predviđa:

„Jamac može protiv vjerovnika istaknuti sve prigovore na koje ima pravo glavni dužnik i koji su povezani s dugom;

ali ne može istaknuti one prigovore koji su isključivo osobni za dužnika."

Glavni postupak i prethodna pitanja

22 CRCAM je društvu GCA 22. prosinca 2008. odobrio kredit po tekućem računu uz solidarno jamstvo osobe LR.

23 Nakon što je otkazao odobreni kredit CRCAM je zahtijevao naplatu od osobe LR kao jamca. Osoba LR tvrdila je da je CRCAM počinio povredu time što je bez odobrenja društva GCA izvršio kreditne transfere u korist treće strane i da iznos tih transfera treba odbiti od njegove tražbine.

24 Na temelju članka L. 133-24 Monetarnog i financijskog zakonika, cour d'appel d'Aix en Provence (Žalbeni sud u Aix en Provenceu, Francuska) smatrao je da je osporavanje osobe LR nedopušteno jer nije poštovala rok od 13 mjeseci koji se predviđa tom odredbom i da je u pogledu navedenih osporavanja stoga nastupila prekluzija.

25 U žalbi podnesenoj Couru de cassation (Kasacijski sud, Francuska) osoba LR ističe da je na temelju članka L. 133-24 Monetarnog i financijskog zakonika istekao rok za osporavanje navedenih transfera s obzirom na to da nije poštovala rok od 13 mjeseci predviđen u tom pogledu.

26 Međutim, ona tvrdi da neposredni povrat neodobrenih platnih transakcija o kojima je korisnik obavijestio banku, predviđen člankom L. 133-18 Monetarnog i financijskog zakonika, ne sprečava da se utvrdi njezina opća odgovornost u slučaju da povrijedi svoju obvezu dužne pažnje.

27 Međutim, prema mišljenju osobe LR, transferi o kojima je riječ u glavnom postupku koje je CRCAM izvršio bez odobrenja društva GCA predstavljaju ugovornu povredu koju treba nadoknaditi na temelju članka 1147. Građanskog zakonika s obzirom na to da se iznimka koju ističe ne odnosi isključivo na to društvo nego i izravno na nju.

28 Osoba LR smatra da je cour d'appel d'Aix en Provence (Žalbeni sud u Aix en Provenceu), među ostalim, povrijedio članak 1147. Građanskog zakonika time što je presudio da je osporavanje iznosa, koji su bili predmet transfera o kojima je riječ u glavnom postupku, bilo nedopušteno zbog prekluzije iz razloga što je funkcioniranje računa o kojem je riječ u glavnom postupku uređeno odredbama Monetarnog i financijskog zakonika.

29 U tim je okolnostima Cour de cassation (Kasacijski sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 58. Direktive 2007/64 […] tumačiti na način da se njime za neodobrene ili nepravilno izvršene platne transakcije uvodi sustav odgovornosti pružatelja platnih usluga kojim se isključuje svaka tužba za utvrđivanje opće građanskopravne odgovornosti koja se temelji, na osnovi istih činjenica, na okolnosti da je taj pružatelj povrijedio obveze koje ima na

temelju nacionalnog prava, konkretno u slučaju kad korisnik platnih usluga u roku od 13 mjeseci od terećenja nije obavijestio pružatelja platnih usluga da platna transakcija nije odobrena ili da je nepravilno izvršena?

2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, protivi li se tom članku to da se jamac korisnika platnih usluga na osnovi istih činjenica pozove na opću građanskopravnu odgovornost pružatelja platnih usluga, korisnika jamstva, kako bi osporio iznos duga za koji se jamči?"

O prethodnim pitanjima

O prvom pitanju

30 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 58. i članak 60. stavak 1. Direktive 2007/64 tumačiti na način da im se protivi to da korisnik platnih usluga može utvrditi odgovornost pružatelja tih usluga na temelju sustava odgovornosti različitog od onog predviđenog tim odredbama ako je taj korisnik povrijedio svoju obvezu obavješćivanja predviđenu navedenim člankom 58.

31 U skladu s ustaljenom sudskom praksom, u svrhu tumačenja odredbe prava Unije, valja uzeti u obzir ne samo njezin tekst nego i kontekst u kojem se nalazi te ciljeve propisa kojeg je ona dio. Nastanak odredbe prava Unije može se također pokazati važnim za njezino tumačenje (presuda od 24. ožujka 2021., MCP, C-603/20 PPU, EU:C:2021:231, t. 37. i navedena sudska praksa).

32 Kao prvo, što se tiče, s jedne strane, teksta stavka 1. članka 60. Direktive 2007/64 naslovljenog „Odgovornost pružatelja platnih usluga za neodobrene platne transakcije", valja utvrditi da on predviđa da, ne dovodeći u pitanje članak 58. te direktive, države članice osiguravaju da u slučaju neodobrene platne transakcije pružatelj platnih usluga platitelja odmah nadoknadi platitelju iznos neodobrene platne transakcije te da, prema potrebi, dovede terećeni račun za plaćanje u stanje na kojem bi bio da nije izvršena neodobrena platna transakcija.

33 S druge strane, članak 58. navedene direktive, na koji se upućuje u njezinu članku 60. stavku 1., korisniku platnih usluga nameće opću obvezu obavješćivanja o bilo kakvim neodobrenim ili nepravilno izvršenim transakcijama. Stoga je ispravak takve transakcije moguć samo ako korisnik obavijesti svojeg pružatelja platnih usluga o potonjim transakcijama najkasnije 13 mjeseci od odgovarajućeg datuma terećenja.

34 Stoga iz upućivanja članka 60. stavka 1. Direktive 2007/64 na njezin članak 58. kao i iz uvodne izjave 31. navedene direktive proizlazi da je sustav odgovornosti pružatelja platnih usluga u slučaju neodobrenog plaćanja uvjetovan time da korisnik tih usluga obavijesti navedenog pružatelja usluga o bilo kakvim neodobrenim transakcijama.

35 U tom pogledu izraz „ne dovodeći u pitanje članak 58." iz članka 60. stavka 1. Direktive 2007/64 znači, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 40. svojeg mišljenja, da se ne smije povrijediti članak 58. te direktive, što znači da se utvrđivanje odgovornosti pružatelja platnih usluga u slučaju neodobrene transakcije ne može izvršiti izvan roka predviđenog tim člankom 58.

36 Iz toga slijedi da korisnik koji nije obavijestio svojeg pružatelja platnih usluga o neodobrenoj transakciji u roku od 13 mjeseci od njezina terećenja ne može utvrditi odgovornost tog pružatelja usluga, što uključuje i opću odgovornost, te stoga ne može dobiti povrat te neodobrene transakcije.

37 Kao drugo, kontekstualno tumačenje članka 60. stavka 1. Direktive 2007/64 potvrđuje doslovno tumačenje te odredbe.

38 Naime, prije svega, članci 58. i 60. te direktive dio su poglavlja II., naslovljenog „Odobravanje platnih transakcija”, glave IV., naslovljene „Prava i obveze u vezi s pružanjem i korištenjem platnih usluga”, koje obuhvaća pet poglavlja, pri čemu se postupak obavješćivanja u roku od najviše 13 mjeseci primjenjuje, kako u slučaju neodobrenih transakcija iz članka 60. navedene direktive, tako i u slučaju neizvršenih ili nepravilno izvršenih transakcija, navedenih u članku 75. iste direktive.

39 U strukturi tog sustava odgovornosti, obveza korisnika platnih usluga da obavijesti o svakoj neodobrenoj transakciji uvjet je da bi se navedeni sustav mogao primijeniti u korist korisnika, koji se u određenim odredbama Direktive 2007/64 naziva „platiteljem”.

40 Nadalje, članak 59. te direktive unosi u sustav odgovornosti za neodobrene transakcije mehanizam tereta dokazivanja koji je povoljan za korisnika platnih usluga. U biti, na pružatelju platnih usluga je da dokaže da je platna transakcija autentična, točno zabilježena te proknjižena. U praksi sustav dokazivanja utvrđen tim člankom 59. dovodi do toga da, ako je obavijest iz članka 58. navedene direktive izvršena u roku koji je njime predviđen, pružatelj platnih usluga podliježe obvezi neposrednog povrata, u skladu s člankom 60. stavkom 1. iste direktive.

41 Međutim, valja istaknuti da članak 86. Direktive 2007/64, naslovljen „Potpuno usklađivanje”, određuje da „[n]e dovodeći u pitanje [više odredaba navedene direktive koje navodi], u mjeri u kojoj ova Direktiva sadrži usklađene odredbe, države članice ne smiju zadržati ili uvoditi druge odredbe osim onih koje su utvrđene ovom Direktivom”. Nijedan od članaka 58., 59. i 60. iste direktive ne nalazi se među odredbama za koje članak 86. ostavlja državama članicama manevarski prostor za njihovu provedbu.

42 Iz toga slijedi da je sustav odgovornosti pružatelja platnih usluga predviđen člankom 60. stavkom 1. Direktive 2007/64, kao i člancima 58. i 59. te direktive, bio predmet potpunog usklađivanja tako da države članice ne mogu zadržati sustav paralelne odgovornosti na temelju istog događaja.

43 Kao treće, teleološko tumačenje članka 58. i članka 60. stavka 1. Direktive 2007/64 potvrđuje doslovno i kontekstualno tumačenje tih odredbi.

44 Kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo u točki 58. svojeg mišljenja, iz uvodnih izjava 1. i 4. te direktive osobito proizlazi da je zakonodavac Unije želio stvoriti jedinstveno tržište platnih usluga time što je zamijenio postojećih 27 nacionalnih sustava, čije je supostojanje dovodilo do zabune i manjka pravne sigurnosti, usklađenim pravnim okvirom kojim se definiraju prava i obveze korisnika i pružatelja platnih usluga.

45 Međutim, usklađenom sustavu odgovornosti za neodobrene ili nepravilno izvršene transakcije uspostavljenom Direktivom 2007/64 može konkurirati neki drugi sustav odgovornosti predviđen nacionalnim pravom koji se temelji na istim činjenicama i istoj osnovi samo ako ne dovodi u pitanje tako usklađen sustav i ne povređuje ciljeve i korisni učinak te direktive.

46 Iz toga proizlazi da konkurentski sustav odgovornosti, koji korisniku platnih usluga omogućuje da izvan roka od 13 mjeseci i bez obavijesti o neodobrenoj transakciji o kojoj je riječ utvrdi odgovornost pružatelja takvih usluga za tu transakciju, ne bi bio u skladu s Direktivom 2007/64.

47 Kao četvrto, nastanak Direktive 2007/64 podupire tumačenje koje proizlazi iz doslovnog, kontekstualnog i teleološkog tumačenja članka 60. stavka 1. te direktive.

48 Kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo u točkama 44. do 46. svojeg mišljenja, tijekom zakonodavnog postupka koji je doveo do donošenja Direktive 2007/64, ubrzo se pokazalo da je uvođenje ujednačenog roka obavješćivanja od strane korisnika platnih usluga u slučaju neodobrenih transakcija ili neizvršenih ili nepravilno izvršenih transakcija bilo neophodno kako bi se zajamčila pravna sigurnost korisnika tih usluga i njihova pružatelja.

49 U tom pogledu i predsjedništvo Vijeća Europske unije, svojim prijedlozima podnesenima 15. lipnja 2006. (8623/06 ADD), i Europski parlament, osobito u svojem Izvješću od 20. rujna 2006. o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/1/EZ, 2000/12/EZ i 2002/65/EZ (COM(2005) 603 – C6-0411/2005 – 2005/0245(COD), i Gospodarski i socijalni odbor, u svojem mišljenju od 23. prosinca 2006. o temi „Provedba Lisabonskog programa Zajednice – Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2000/12/EZ i 2002/65/EZ” (COM(2005) 603 *final*), naglasili su potrebu da se osigura takva pravna sigurnost i da se u tu svrhu predvidi da platna transakcija po isteku roka za obavješćivanje za korisnika platnih usluga mora postati konačna.

50 Zakonodavac Unije stoga je odlučio uključiti obvezu obavješćivanja o neodobrenim ili nepravilno izvršenim transakcijama u posebnu odredbu, u ovom slučaju članak 58. Direktive 2007/64 kojim se utvrđuje maksimalni rok od 13 mjeseci, te je u odredbi koja se odnosi na odgovornost pružatelja platnih usluga, odnosno u članku 60. te direktive, odlučio predvidjeti izričito upućivanje na navedenu obvezu.

51 Na taj je način zakonodavac Unije na najjasniji mogući način utvrdio vezu između odgovornosti pružatelja platnih usluga i toga da korisnik tih usluga poštuje maksimalan rok od 13 mjeseci za obavješćivanje o neodobrenoj transakciji kako bi se zbog toga mogla utvrditi odgovornost tog pružatelja usluga. Time je također napravio nedvosmislen izbor da tom korisniku ne omogući podnošenje tužbe za utvrđivanje odgovornosti navedenog pružatelja usluga u slučaju neodobrene transakcije nakon isteka tog roka.

52 Iz svega prethodno navedenog proizlazi da na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 58. i članak 60. stavak 1. Direktive 2007/64 treba tumačiti na način da im se protivi to da korisnik platnih usluga može utvrditi odgovornost pružatelja tih usluga na temelju sustava odgovornosti različitog od onog predviđenog tim odredbama ako je taj korisnik povrijedio svoju obvezu obavješćivanja predviđenu navedenim člankom 58.

O drugom pitanju

53 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li, u slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, članak 58. i članak 60. stavak 1. Direktive 2007/64 tumačiti na način da im se protivi to da se jamac korisnika platnih usluga zbog povrede obveza pružatelja platnih usluga koje se odnose na neodobrenu transakciju, pozove na građanskopravnu odgovornost takvog pružatelja usluga, korisnika jamstva, kako bi osporio iznos duga za koji jamči, u skladu s nacionalnim sustavom opće ugovorne odgovornosti.

54 Valja istaknuti, s jedne strane, da članak 1. stavak 2. Direktive 2007/64 određuje da se njome utvrđuju prava i obveze korisnika platnih usluga i pružatelja tih usluga vezano uz pružanje platnih usluga kao redovitog zanimanja ili poslovne aktivnosti, u skladu s uvodnom izjavom 47. te direktive, prema kojoj su njezin predmet samo „ugovorne obveze i odgovornosti između korisnika platnih usluga i njegovog pružatelja platnih usluga”.

55 S druge strane, u skladu s njezinim člankom 2., navedena direktiva primjenjuje se na platne usluge pružene u Uniji, pri čemu valja pojasniti da se glava IV. te iste direktive, koja sadržava njezine članke 58. do 60., primjenjuje samo ako su pružatelj platnih usluga platitelja i pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja ili pružatelj jedinstvene platne usluge u platnim transakcijama smješteni u Uniji.

56 Iz potonjih odredbi stoga proizlazi da se Direktiva 2007/64 odnosi na odnose između korisnika platnih usluga i pružatelja tih usluga, pri čemu nijedna odredba te direktive ne spominje jamca korisnika platnih usluga.

57 U tom pogledu članak 4. točka 10. navedene direktive definira korisnika platnih usluga kao fizičku ili pravnu osobu koja koristi platnu uslugu u svojstvu platitelja ili primatelja plaćanja, ili oboje. S druge strane, u točkama 7. i 8. tog članka definiraju se „platitelj” i „primatelj plaćanja” kao, s jedne strane, fizička ili pravna osoba koja ima račun za plaćanje te odobrava nalog za plaćanje s tog računa, ili, ako nema račun za plaćanje, fizička ili pravna osoba koja daje nalog za plaćanje, i, s druge strane, fizička ili pravna osoba koja je predviđeni primatelj novčanih sredstava koja su predmet platne transakcije.

58 Ugovor o jamstvu je pak ugovor različit od onoga kojim se dužnik obvezuje vjerovniku, kojim jamac, koji je treća osoba u tom potonjem ugovornom odnosu, ima ulogu da zajamči vjerovniku, u ovom slučaju pružatelju platnih usluga, plaćanje onoga što dužnik, u ovom slučaju korisnik platnih usluga, može dugovati potonjemu na temelju obveze za koju se jamči, a koja se sastoji od duga koji dužnik duguje vjerovniku.

59 Po toj osnovi, jamac nije obuhvaćen pojmom „korisnik platnih usluga” s obzirom na to da njegova uloga nije ni približno jednaka ulozi „platitelja” ili „primatelja plaćanja” u smislu članka 4. točaka 7. i 8. Direktive 2007/64.

60 Stoga se tom direktivom utvrđuju prava i obveze samo u pogledu pružatelja platnih usluga i korisnika takvih usluga te se ona ne odnosi na položaj jamca jednog takvog korisnika.

61 Što se tiče sustava odgovornosti pružatelja platnih usluga predviđenog u članku 60. stavku 1. Direktive 2007/64, u toj se odredbi kao primatelj naknade za neodobrenu transakciju spominje samo platitelj.

62 S druge strane, članak 58. te direktive obvezu obavješćivanja koju predviđa ograničava samo na korisnika platnih usluga, pod uvjetom da je, u skladu s glavom III. navedene direktive, pružatelj platnih usluga tom korisniku pružio ili stavio na raspolaganje informacije o neodobrenoj platnoj transakciji ili neizvršenoj ili nepravilno izvršenoj platnoj transakciji.

63 Stoga, kao što je to u biti istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 86. svojeg mišljenja, sustav odgovornosti predviđen u članku 60. stavku 1. Direktive 2007/64 temelji se na ravnoteži između obveze informiranja koju ima pružatelj platnih usluga i obveze obavješćivanja o svakoj neodobrenoj transakciji unutar roka od 13 mjeseci koju ima korisnik platnih usluga, na temelju koje se može utvrditi postojanje obveze stroge odgovornosti tog pružatelja a da pritom taj korisnik ne mora dokazivati pogrešku ili nemar.

64 Slijedom toga, kako bi se utvrdila odgovornost pružatelja platnih usluga zbog transakcija koje korisnik takvih usluga nije odobrio, jamac korisnika ne može biti obuhvaćen sustavom odgovornosti predviđenim u članku 60. stavku 1. Direktive 2007/64, nego se mora koristiti mogućnostima koje ima na temelju nacionalnog prava. Stoga se od jamca ne može zahtijevati da ispuni obvezu obavješćivanja o takvim transakcijama, utvrđenu u članku 58. te direktive.

65 Ne može se prihvatiti stajalište francuske i češke vlade prema kojemu postoji opasnost zaobilaženja odredbi Direktive 2007/64 ako obveza obavješćivanja o neodobrenim transakcijama ne obvezuje jamca korisnika platnih usluga.

66 Naime, kao što to proizlazi iz točaka 58. do 60. ove presude, ugovor o jamstvu između pružatelja platnih usluga i jamca nije uređen odredbama Direktive 2007/64 ni odredbama nijednog drugog instrumenta prava Unije. Na takav se ugovor stoga i dalje primjenjuju prava i obveze određene mjerodavnim nacionalnim pravom.

67 Međutim, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 94. svojeg mišljenja, ako je to predviđeno mjerodavnim nacionalnim pravom, pružatelja platnih usluga može se prisiliti da snosi posljedice svojeg nemara u izvršenju platne transakcije, osobito kada nije provjerio je li tu transakciju odobrio korisnik platnih usluga, s obzirom na to da je takav nemar prouzrokovao štetu trećoj osobi kao što je jamac.

68 U tom pogledu mogućnost da se jamac pozove na odredbe nacionalnog prava kako bi umanjio svoje obveze prema vjerovniku koji ostvaruje korist od jamstva, u slučaju njegova nemara u izvršenju platne transakcije, ni na koji način ne utječe na ugovorni odnos između vjerovnika i dužnika, odnosno pružatelja platnih usluga i korisnika takvih usluga, koji je pak uređen odredbama Direktive 2007/64.

69 Iz prethodno navedenog proizlazi da na drugo pitanje valja odgovoriti tako da članak 58. i članak 60. stavak 1. Direktive 2007/64 treba tumačiti na način da im se ne protivi to da se jamac korisnika platnih usluga, zbog povrede obveza pružatelja platnih usluga koje se odnose na neodobrenu transakciju, pozove na građanskopravnu odgovornost takvog pružatelja usluga, korisnika jamstva, kako bi osporio iznos duga za koji se jamči, u skladu s nacionalnim sustavom opće ugovorne odgovornosti.

Troškovi

70 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (četvrto vijeće) odlučuje:

1. **Članak 58. i članak 60. stavak 1. Direktive 2007/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2002/65/EZ, 2005/60/EZ i 2006/48/EZ te stavljanju izvan snage Direktive 97/5/EZ treba tumačiti na način da im se protivi to da korisnik platnih usluga može utvrditi odgovornost pružatelja tih usluga na temelju sustava odgovornosti različitog od onog predviđenog tim odredbama ako je taj korisnik povrijedio svoju obvezu obavješćivanja predviđenu navedenim člankom 58.**

2. **Članak 58. i članak 60. stavak 1. Direktive 2007/64 treba tumačiti na način da im se ne protivi to da se jamac korisnika platnih usluga, zbog povrede obveza pružatelja platnih usluga koje se odnose na neodobrenu transakciju, pozove na građanskopravnu odgovornost takvog pružatelja usluga, korisnika jamstva, kako bi osporio iznos duga za koji se jamči, u skladu s nacionalnim sustavom opće ugovorne odgovornosti.**

Potpisi